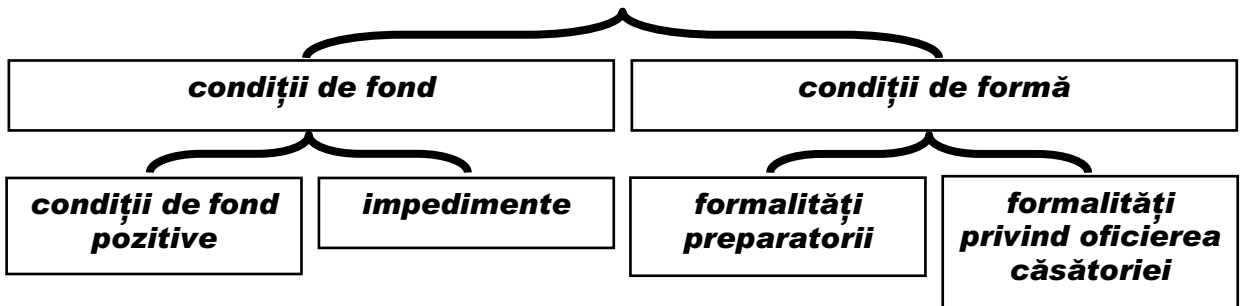

Capitolul I

CĂSĂTORIA

Condițiile de valabilitate ale căsătoriei (art. 271-289 C. civ.)

Condițiile de fond ale căsătoriei (art. 271-276 C.civ.)

- **consimțământul personal și liber**
- **diferența biologică de sex**
- **vârsta matrimonială**

► **regula: 18 ani împliniți**

► **excepția:**

- **16 ani împliniți**
- **motive temeinice**
- **aviz medical**
- **încuviințarea părintelui/tutorelui**
- **autorizarea instanței de tutelă**

- **starea de persoană căsătorită**
- **rudenia firească sau adoptivă**
- **starea de tutelă**
- **alienația sau debilitatea mintală**

Fișa
nr. 1

Căsătoria

Sediul materiei

Codul civil, Cartea a II-a, „Despre familie”, Titlul I, „Dispoziții generale”, art. 258-260, art. 12 din Convenție.

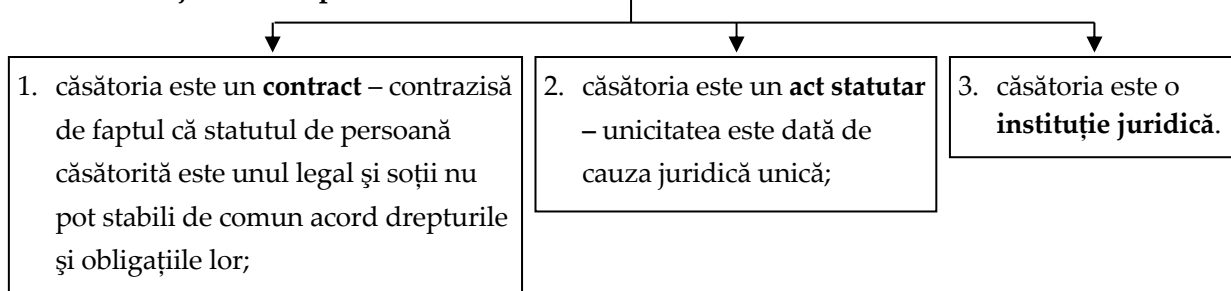
Noțiune

Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată în condițiile legii [art. 259 alin. (1) C. civ.] (definiția legală consacră sensul de act juridic).

Căsătoria desemnează și:

- starea de persoană căsătorită, statutul legal al persoanelor căsătorite;
- ansamblul normelor juridice care reglementează încheierea căsătoriei și starea legală de persoană căsătorită și
- ceremonia care are loc când se încheie actul juridic al căsătoriei.

Natura juridică – opinii:

! OBSERVAȚIE:

În reglementarea actuală câștigă teren caracterul contractualist al căsătoriei prin dispozițiile referitoare la divorțul prin acord extrajudiciar, convenția matrimonială, posibilitatea înțelegerilor dintre părinți referitor la nume, locuința copilului, exercitarea drepturilor părintelui separat de copil (art. 400 și art. 401 C. civ.) etc.

De reținut!

Aspectele referitoare la căsătorie care nu sunt reglementate expres se supun dispozițiilor generale privind actul juridic cuprinse în Codul civil.

3. În cazul în care un soț a omis să declare boala de care suferă viitorul soț, consimțământul acestui din urmă soț a fost viciat prin dol, dar numai dacă este o boală gravă și care afectează relațiile de familie, nu și atunci când este vorba despre o boală vindecabilă (CSJ, s. civ., dec. nr. 324/1990, în Dreptul nr. 9-12/1990, p. 232; CSJ, s. civ., dec. nr. 2980/1995, în BJCD 1995, pp. 71-73).

SPEȚE

1. X și Y s-au căsătorit în timp ce X se afla în stare avansată de ebrietate, stare vizibilă pentru toate persoanele prezente și care evident i-a afectat discernământul. Ce acțiune trebuie formulată pentru desființarea acestei căsătorii și în ce termen?

2. După încheierea căsătoriei la care au fost prezenți soții, ofițerul de stare civilă și doi martori, unul dintre soți a solicitat instanței de judecată să constate nulitatea absolută a căsătoriei pentru neîndeplinirea condiției publicității întrucât la ceremonie nu a mai participat nicio persoană în afara celor arătate anterior. Care va fi soluția instanței, având în vedere că această căsătorie a fost oficiată, la cererea expresă a soților și cu aprobarea primarului localității respective, în parcul din fața primăriei?

3. La scurt timp de la încheierea căsătoriei, X a solicitat instanței anularea căsătoriei încheiate cu Y motivat de faptul că Y i-a ascuns faptul că suferă de o boală a tubului digestiv, boală vindecabilă, dar care presupune efectuarea unor tratamente care se întind pe durata câtorva luni și care presupun o lună de internare în spital. Ce soluție va pronunța instanța? Motivați.

MINISPEȚE

1. X a cerut instanței de judecată să constate nulitatea absolută a căsătoriei pe care a încheiat-o cu Y pentru lipsa solemnității întrucât unul dintre cei doi martori la căsătoria lor a fost fiul minor, dar căsătorit, al lui Y. Instanța:

- admite acțiunea întrucât rudele până la gradul al III-lea inclusiv ale soților nu pot fi martori;
- admite acțiunea întrucât acest martor era minor și deci nu îndeplinea condițiile legale pentru a fi martor;

Răspuns corect: c)

Art. 298 C. civ. prevede care sunt viciile de consimțământ, iar în alin. (2) restrânge domeniul de aplicare al erorii viciu de consimțământ la căsătorie doar la eroarea asupra identității fizice a celuilalt soț (substituire de persoane). În speță există viciul de consimțământ al dolului prin omisiunea de a aduce la cunoștința celuilalt soț existența stării de graviditate, iar împrejurarea ascunsă este importantă, deci poate determina consimțământul unei persoane.

TESTE-GRILĂ

1. Actul de căsătorie întocmit de o persoană care nu are calitatea de ofițer de stare civilă, dar a exercitat în mod public aceste atribuții, cu respectarea tuturor prevederilor legale:

- a) este valabil, afară de cazul în care viitorii soți au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calități;
- b) este lovit de nulitate absolută pentru necompetența materială a ofițerului de stare civilă;
- c) este lovit de nulitate relativă.

Răspuns corect: a)

Art. 102 C. civ. prevede că actele de stare civilă, deci și de căsătorie, întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuțiile de ofițer de stare civilă, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate, afară de cazul în care beneficiarii acestor acte au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calități. Se instituie deci o excepție de la regula nulității actelor întocmite de un ofițer de stare civilă necompetent pentru situația în care acesta, exercitând această îndeletnicire în public, a creat o aparență invincibilă că este competent în acest sens, caz în care căsătoria, în temeiul regulii *error communis facit ius*, este valabilă.

2. În cazul alienațiilor sau debilizilor mintali căsătoria este nulă pentru:

- a) lipsa psihică a consimțământului;
- b) lipsa materială a consimțământului;
- c) viciul de consimțământ.

Răspuns corect: a)

Acestor persoane le lipsește discernământul; prin urmare, chiar dacă ei exprimă material un acord la încheierea căsătoriei, acesta nu reprezintă un consimțământ valabil. Răspunsul de la lit. b) nu este corect pentru că o astfel de situație poate apărea în cazul persoanelor cu discernământ care dau un răspuns negativ sau nu dau niciun răspuns la întrebarea ofițerului de stare civilă dacă vor să se căsătorească.

3. Acțiunea în anulare poate fi introdusă de moștenitorii unuia dintre soți:

- a) dacă decesul soțului a intervenit înăuntrul termenului de prescripție a acțiunii;
- b) în nicio situație, moștenitorii putând doar să continue acțiunea introdusă de unul dintre soți;
- c) da, întrucât în cazul decesului acțiunea își intervertește caracterul personal și devine una cu caracter patrimonial.

Răspuns corect: b)

Art. 302 C. civ. consacră caracterul personal al acțiunii în anularea căsătoriei, care nu se transmite la moștenitori în nicio situație. Aceștia pot doar continua acțiunea pornită de unul dintre soți.

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE

1. Care sunt viciile de consimțământ care pot apărea în cazul căsătoriei și care dintre acestea are un domeniu de aplicare limitat?
2. Ce este căsătoria fictivă?
3. Care sunt cazurile de nulitate relativă a căsătoriei?
4. În ce situații se acoperă nulitatea absolută a căsătoriei?
5. În ce situații se acoperă cazurile de nulitate relativă a căsătoriei?